

MERKKIPÄIVIÄ

Piispa Aleksanteri.

— 85 vuotta täytti K. S. piispa Aleksanteri — Karpin — 24. 9. -68 Helsingissä. Hän on syntynyt Suojärvellä ja tuli nykyiseen virkaansa Annantehtaan seurakunnan kirkkoherran paikalta. Korkeasta iästään huolimatta hän on hoitanut jatkuvasti hiippakuntaansa ja osallistunut kirkollishallituksen toimintaan. Hän on tunnettu teologisesta lukeneisuudestaan ja nytkin häneltä on tulossa painosta teos, jota hartaasti odotetaan. Merkkipäivänään hän oli matkoilla. Karjalan Sivistysseura onnitteli häntä sähköitse.

— Täyttäessään 75 vuotta piispa Eino Sormunen sai 28. 6. -68 vastaanottaa P. Karitsan ritarikunnan 1. lk. komentajan merkin. Kunniamerkin luovutti piispa Sormuselle ritarikunnan suurmestari arkkipiispa Paavali, joka puheessaan korosti piispa Sormusen pitkäaikaisia ansioita kansankirkkojemme keskinäisten veljellisten suhteiden luomisessa. Se käytännön ekumenia, jota piispa Sormunen on toteuttanut, perustuu yhteisten kristillisten alkulahteitten syvälliseen tuntemukseen sekä siihen läheiseen kosketukseen ortodoksisen kansanhurskauteen, mikä on ollut hänelle mahdollinen jo lapsuuden kodissa. Piispa Sormunen on ensimmäinen maamme luterilaisista piispoista, jolle ko. ortodoksisen kirkon kunniamerkki luovutettiin.

— 101 vuotta täytti 15. 8. vanhaemäntä Maria Kaijanen, o.s. Loukonen, Mynämäen—Mietoisten vanhainkodissa. Hän on syntynyt karjalainen, Kuolemajärven Hatjalahdelta. Jäätyään leskeksi ja Karjalan menetyksen jälkeen hän asui useita vuosia Urjalan Hanhisuolla sekä Mietoisissa, mistä pari vuotta sitten siirtyi vanhainkotiin. Hän on vielä verrattain hyvissä voimissa.

AutoP:n kyykkäveli, yliväp. V. Kaijanen ei ole sukua tälle kunnianhukkselle, vaikka on samasta pitäjästä, mutta eri kylästä.

— 75 vuotta täytti 25. 7. -68 kenraalimajuri, kirjailija K. M. Wallenius. Parhaillaan hän tallettaa muistitietoa Lapista. Tätä ennen hän on tietolähteitä jäljitellesään joutunut myös kotimaan rajojen ulkopuolelle ja muun muassa Lontoosta Amiraliteetin arkistosta on löytynyt Kannanlahtea koskevia tietoja. Arkistotieto on säilyvää, mutta toisin on tapahtumista kertovien ihmisten laita.

Kirjalliset työt ovat edistyneet niin pitkälle, että ensimmäinen nide on jo tarkistusvaiheessa. Siinä käsitellään kaikkea, mikä edeltää toiseen niteeseen kuuluvaa Vienan sotaa. Kolmannessa niteessä ovat Petsamon retket ja neljännessä talvisodan aika.

K. M. Wallenius on syntynyt Kuopiossa 1893, tullut ylioppilaaksi 1912 ja suorittanut fil.kandidaatin tutkinnon 1915. Hän liittyi 1915 Jääkäripataljoona 27:ään. Oltuaan 1916 komennettuna värväys-, tiedustelu-, räjäytys- ja etappitehtäviin Suomessa ja Ruotsissa hän toimi sisällissodan aikana koillisen rintaman sekä sen jälkeen Pohjois-Vienan ja Petsamon retkikuntien johtajana. Vuosina 1918—1921 hän oli Lapin rajavartiopataljoonan komentajana ja rajakomendantina sekä vuodesta 1922 Viipurin rykmentissä pataljoonan komentajana. Yleisesikunnan osastopäällikkönä hän oli 1925 ja yleisesikunnan päällikkönä 1925—30. Päästötodistuksen sotakorkeakoulusta hän sai 1925 ja kenraalimajuriksi hänet ylennettiin 1930. Vuosina 1934—37 hän oli Petsamon Kala Oy:n ja Petsamon Öljy- ja Kalajauhotehdas Oy:n johtajana. 1937—38 hän oli sotakirjeenvaihtajana Kiinassa, Mongoliassa, Mandshukuussa, Koreassa, Filippiineillä, Taka-Intiassa ja 1939 Saksassa. Talvisodan aikana hän toimi Lapin ryhmän komentajana.

— 94 vuotta täytti Mikko Naakka 16. 9. -68 Kuopiossa. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 90 vuotta täytti Ivan Kauris 7. 9. -68 Suonenjoella. Hän on kotoisin Suistamolta.

— 90 vuotta täytti Pelagea Jeskanen, o.s. Peiponen, 10. 8. -68 Pielavedellä. Hän on kotoisin Salmista.

— 80 vuotta täytti 27. 8. talousneuvos, kirjakauppias Matti Saikkonen Joensuussa. Hän on syntynyt Sortavalassa. Kauppakoulun käytyään hän toimi mm. Sortavalan Tukkukauppa Oy:n myymälänhoitajana sekä Sortavalan Kirjakauppa Oy:n konttoripäällikkönä 13 vuotta. V. 1925 hän perusti Joensuun Kirja- ja Paperikaupan ja tuli Pielishovin kirjakaupan omistajaksi 1932. Nämä yhdistettiin 1946 Joensuun Kirja- ja Paperikauppa Oy:ksi, jonka toimitusjohtajana hän oli alusta lähtien. Hän on toiminut mm. Joensuun Säästöpankin isännistössä, kaupunginvaltuustossa ja kirkkovaltuustossa sekä Joensuun Kauppaseuran johtokunnassa. Talousneuvoksen arvonimen hän sai 1959.

— 80 vuotta täyttää Katariina Vetroff, o.s. Kainuleinen, 17. 11. -68 Alahärmässä. Hän on kotoisin Suojärveltä.

— 75 vuotta täytti 3. 9. kauppaneuvos Johannes (Janne) Rajamaa Pudasjärvellä. Kauppaneuvos Janne Rajamaa on syntynyt Pistojärvellä ja toimii sekatarakauppa Rajamaa Oy:n toimitusjohtajana. Liike on perustettu 1924 ja sillä on useita sivumyymälöitä. V. 1941 liike muutettiin osakeyhtiöksi, jolloin hänestä tuli yhtiön toimitusjohtaja. Hän on Valtakunnan kauppiasliiton perustajajäseniä ja ollut sen ensimmäinen puheenjohtaja. Vuodesta 1950 hän on kuulunut liiton hallintoelimiin. Lisäksi hän on kuulunut Oulunseudun kauppiasyhdistyksen johtokuntaan ja toiminut Pohjanmaan Kauppiain Oy:n hallintoneuvoston puheenjohtajana. Edelleen hän on ollut Yksityisen Kaupan Koulutussäätiön valtuuskunnan jäsen sen perustamisesta lähtien. Kauppaneuvoksen arvon hän sai 1967.

— 75 vuotta täytti Natalia Lukin 26. 8. -68 Alapitkällä. Hän on kotoisin Aunuksesta.

— 75 vuotta täytti Mikko Kiviranta 23. 6 -68 Maaningalla. Hän on kotoisin Uhtualta.

— 70 vuotta täytti Natalia Njakkojev, o.s. Siilin, 26. 8. -68 Jyväskylässä. Hän on kotoisin Aunuksesta.

Filtri Iivar Kemppinen.

— 60 vuotta täytti filtri Iivar Kemppinen 26. 8. -68 Helsingissä. Hän on syntynyt maanviljelijän poikana keskikarjalaisesta talonpoikaissuvusta Ilmeellä ja valmistui kansakoulunopettajaksi Sortavalan seminaarissa 1932. Opettajaksi valmistuttuaan hän ryhtyi työnsä ohessa jatkamaan opintojaan ja suoritti ylioppilastutkinnon yksityisoppilaana Helsingin Suomalaisessa Lyseossa (Ressussa) 1944 sekä fil.kand. tutkinnon Helsingin yliopistossa 1945. Fil.lisensiaatin tutkinnon hän suoritti Åbo Akademiassa 1954 sekä väitteli samana vuonna siellä myös tohtoriksi väitöskirjanaan kansainvälistä myyttistä balladiainetta koskeva tutkimus Lady Isabel and the

False Knight. Vuonna 1957 hän julkaisi toisen laajan myyttistä balladiainetta koskevan perusteellisen tutkimuksen balladista Lunastettava neito. Nämä tutkimukset ikäänkuin johdattivat hänet yhä syvemmälle uskontotieteellisiin tutkimuksiin, joiden tuloksena hän jo samana vuonna julkaisi myös suomalaisen muinaisepiikkaan perustuvan tutkimuksen Johdatus muinaissuomalaiseen mytologiaan.

Vuonna 1960 ilmestyi hänen suuri tutkimuksensa ja pääteoksensa Suomalainen mytologia, jolla on käänteentekevä merkitys Kalevalan tutkimuksessa. Hän osoittaa siinä vertailevan tutkimuksen avulla kalevalaisen muinaisepiikan olevan karjalaisten muinaisuskkoa, jolla on laaja tausta vanhan manteren suurten sivistyskansojen vanhoissa uskonnoissa. Jatkona tähän tutkimukseen ilmestyi vuonna 1967 toinen laaja vertaileva uskontotieteellinen tutkimus Haudantakainen elämä karjalaisen muinaisuskon ja vertailevan uskontotieteen valossa. Tällä hetkellä on parhaillaan painossa hänen kirjoittamansa Sortavalan seminaarin historia.

Pääosan virkatoimestaan tri Kemppinen on suorittanut Helsingin kaupungin kansakoulussa, jossa hän on Lapinlahden koulun johtajana. Talvisotaan hän osallistui rintamajoukoissa komppanian päällikkönä Muolaan rintamalla haavoittuen pahasti. Jatkosotaan hän osallistui ensin rintamaupseerina ja myöhemmin Päämajan toimistoupseerina. Hänen käsialaansa olivat mm. sekä rintama- että kotijoukkoja koskevat mielialaraportit, jotka Päämaja lähetti määrääjain tasavallan presidentille, hallituksen jäsenille ja sotatoimiyksikköjen komentajille.

— 60 vuotta täytti 4. 9. -68 agrologi, kansanedustaja Mikko Volotinen Ilomantsissa. Hän on syntynyt Kontiolahden Lehmossa lampuotitilallisen poikana. Muutamia kuukausia pojan syntymän jälkeen vanhemmat muuttivat Ilomantsiin. Käytyään kansakoulun hän joutui monilapsisen perheen jäsenenä hankkimaan toimeentulonsa maa- ja metsätaloustöissä. Käytyään Ilomantsin pienviljelijäkoulun 1936 hän oli vuosiharjoittelijana Lehmossa Tatu Lerkin tilalla. Käytyään Mustialan maamiesopiston vuosina 1945—46 hän tuli Ilomantsiin 1. 1. -47 rajaseutu- maatalousneuvoksi, jota tointa yhtäjaksoisesti on hoitanut vuoteen 1966. Toimensa ohella hän on joutunut hoitamaan lukuisia luottamustehtäviä kunnalliselämän, järjestöjen ja talouselämän piirissä. Hän on mm. Ilomantsin kunnanvaltuuston ja -hallituksen jäsen, Ilomantsin ortodoksisen seurakunnan kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsen, kunnan maatilalautakunnan puheenjohtaja, Pohjois-Karjalan Osuuskassojen Liiton johtokunnan jäsen, Pohjois-Karjalan Osuusliikkeen hallintoneuvoston jäsen, Pohjois-Karjalan Keskussairaalan liittohallituksen jäsen ja Koita Oy:n johtokunnan jäsen. Eduskunnassa hän on mm. laki- ja sivistysvaliokuntien jäsen. Tasavallan presidentin valitsijamiehenä hän on ollut vuosina 1962 ja 1968.

Merkkipäivänä toimitti khra Hannu Loima kiitosrukoukshetken päiväsankarin kodissa diakoni O. Lehmoskosken ja kanttori V. Linnun kanssa. Khra Loima puhui. Rovasti E. Piironen onnitteli kirkollishallituksen puolesta ja luovutti arkkipiispan myöntämän Pyhän Karitsan ritarkunnan ritarimerkin.

— 60 vuotta täytti Anna Mutalahti, o.s. Ivanoff, 1. 8. -68 Laukaalla. Hän on kotoisin Tulemajärveltä.

— 50 vuotta täytti 9. 9. -68 lääket.lis. Yrjö Rovamo Varkaudessa. Hän on syntynyt Lieksassa, tullut ylioppilaaksi Varkauden yhteiskoulusta ja 1948 lääket.lisensiaatiksi. Hän oli Varkauden kauppalanlääkärinä 1948—54. Toimittuaan yksityislääkärinä Varkaudessa hänet nimitettiin Kemi Oy:n tehtaanlääkäriksi 1961, jossa virassa hän oli vuoteen 1964. A. Ahlström Osakeyhtiön Varkauden Tehtaitten lääkäriksi hänet valittiin 1964 ja tätä virkaa hän hoitaa edelleen. Hän on toiminut sotainvalidien luottamuslääkärinä, SPR:n Varkauden paikallisosaston, Reumayhdistyksen paikallisosaston ja Mannerheim-liiton paikallisosaston puheenjohtajana. Suomen Teollisuuslääketieteellisen yhdistyksen hallituksessa hän on ollut v:sta 1967. Hän on Repolan ruotsi, sillä suku on kotoisin Repolasta.

— 50 vuotta täytti 24. 8. -68 Ake Pollari. — Kyykkäkentillä saa parhaita ystäviä tai katkeria vihamehiä, sillä kyykän iskentä paljastaa miehen luonteen ja pelin kiristämät hermot tuovat esille miehen pohjavireen. Kun Ake Pollari nyt on täyttänyt 50 vuotta, voimme onnitella häntä hyvänä pelaajana, rauhallisena toverina ja todellisen herrasmiesluonteen omistajana.

Hän on kuntourheilija, jolle peli on kaikki kaikessa. Hän on kehittänyt oman tyylinsä ja saavuttanut mestari luokan tuloksia.

Onnittelemme ja kiitämme häntä rakentavasta yhteis hengestä, jota hän on omalla tavallaan levittänyt yli kaikkien erimielisyyksien.

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet

KOULUNEUVOS ARVO JÄÄSKINEN

16. 9. 1904—2. 7. 1968

Koko Karjalan ja erikoisesti Raja-Karjalan merkittävä ystävä on suorittanut maallisen tehtävänsä. Seuramme jäsenistö tuntee hänet ja muistanee parhaiten »SUVULTA SUVULLE», Karjalan Sivistysseuran 50-vuotisjuhla julkaisun lennokkaan artikkelin »Raja-Karjalan lumoissa» intomielisenä tekijänä. Karjalaiset opettajat muistanevat hänet Karjalan luovutuksen jälkeen tapahtuneen siirto-opettajien uudelleen sijoittajana.

Arvo Harald Jääskinen kuoli sydänhalvaukseen 2. 7. Hämeenlinnassa. Hän oli syntynyt Helsingissä 16. 9. 1904 ja tullut ylioppilaaksi 1923 ja suorittanut Helsingin yliopistossa fil.kand. tutkinnon 1928. Samanaikaisesti hän

Kouluneuvos Arvo Harald Jääskinen.

harjoitti lakit.kand.-tutkintoa varten juridisia opintoja ja suoritti loppotentteinä m.m. pääaineissa valtio- ja kansainvälisessä oikeudessa laudatur-arvosanat.

Hän toimi vv. 1928—1934 Kalliolan Vapaaopiston ja Uudenkaupungin Kansalaisopiston johtajana sekä Lahden Kansanopistossa ja Kansankorkeakoulussa opettajana ja apulaisjohtajana, v. 1934 nimitettiin Raja-Karjalan piirin kansakouluntarkastajaksi ja v. 1943 Sortavalan piirin kansakouluntarkastajaksi. Vuosina 1939—1941, 1944—45 hän oli kouluhallituksessa tarkastajana ja vt. kouluneuvoksena. V. 1945 hänet nimitettiin Hämeenlinnan piirin kansakouluntarkastajaksi.

Hän oli toiminut Valtiotieteellisen yhdistyksen sihteerinä, Suomen Punaisen Ristin Laatokan-Karjalan piirihallituksen puheenjohtajana ja jäsenenä, Vapaan Huollon Viipurin läänin keskuksen jäsenenä ja Laatokan-Karjalan jaoston puheenjohtajana, Mannerheimliiton Sortavalan mlk. osaston puheenjohtajana ja saman liiton Hämeen piirihallituksen jäsenenä, Sortavalan yleisradion ohjelmalautakunnan jäsenenä ja apulaispäällikkönä, Raja-Karjalan Sivistysliiton johtokunnan jäsenenä, Itä-Karjalan kansanopiston johtokunnan jäsenenä, Raja-Karjalan Säätiön sihteerinä, Karjalan Liiton hallituksen jäsenenä, Karjalaisten Heimoseuran puheenjohtajana, Rajaseudun Ystävien Sortavalan osaston puheenjohtajana, Suomen Opettajien Raittäusliiton puheenjohtajana ja jäsenenä, Raittäusjärjestöjen edustajistossa ja Pohjoismaisen raittäuspedagogisen komitean jäsenenä, Kansakouluntarkastusyhdistyksen johtokunnan jäsenenä, Hämeenlinnan kaupungin kansakoulujen johtokunnan puheenjohtajana, useiden opettajayhdistysten kunniajäsenenä ja kuului Kansakoulun Nuorisotyön Keskuksen hallitukseen. Hän toimi v:sta 1959 lähtien Raittäuskasvatusliiton puheenjohtajana ja kuului mm. Suomen Raittäusjärjestöjen Liiton valtuuskuntaan.

Kouluneuvos Jääskeläinen oli opiskellut Englannissa ja Ranskassa, ja tehnyt opintomatkoja kaikkiin pohjoismaihin, Saksaan, Sveitsiin, Italiaan, Englantiin ja Ranskaan. Kirjallisesta toiminnasta mainittakoon: tutkimuksia valtiotieteellisistä, sosiaalisista ja pedagogisista aiheista, joista monia julkaistu painettuna, samoin Karjalaa ja sen historiaa käsitteleviä tutkimuksia sekä raittäuspedagogisia kirjasia, kirjoittanut lukuisia esseitä ja kulttuurihistoriallisia kirjoitelmia, kuten myös koulupoliittisia julkaisuja sekä toiminut kirjallisuusarvostelijana ja ulkopoliittisten katsausten laatijana ja esittäjänä.

— Valde Mauranen kuoli 1. 6. -68 Vuonnislahdella. Hän oli syntynyt Repolassa.

— Mikko Pössi kuoli ja haudattiin 3. 2. -68 Ruotsissa Hoforsin hautausmaalla. Hän oli syntynyt Salmassa 3. 9. 1912. Hän oli ansioitunut viimeisissä puolustusodissamme metsäsissinä ja partionjohtajana. Hän oli Mannerheimin-ristin ritari ja sotilasarvoltaan kapteeni.

— Irinja Nikolajeff, o.s. Lukin, kuoli 22. 6. -68 Siilinjärvellä. Hän oli kotoisin Aunuksesta.

— Helena Vornanen, o.s. Saveljev, kuoli 17. 6. -68 Maaningalla. Hän oli kotoisin Komulistosta.

— Paavo Tuulijärvi ja Ville Simanainen kuolivat 18. 7. -68 Lieksassa. Tuulijärvi oli syntynyt Aunuksen Rukajärvellä 15. 2. 1904 ja Simanainen Repolassa 17. 6. 1910.

— Mauno Olavi Salmi kuoli 23. 7. -68 Lammilla. Hän oli syntynyt Tuuloksessa 20. 8. 1912.

— Aleksi Ivatseff kuoli 26. 7. -68 Jyväskylässä. Hän oli kotoisin Rukajärveltä.

— Risto Harju kuoli 3. 8. -68 Ähtärissä. Hän oli syntynyt Vuokkiniemellä 11. 3. 1901.

— Tanja Pihlaja kuoli 8. 8. -68 Äänekoskella. Hän oli syntynyt 1. 1. 1905 Uhtualla.

— Pekka Borisoff haudattiin Ruotsin Hofersissa 15. 6. -68. Hän oli syntynyt 25. 6. 1905 Repolassa.

— Mats, Maria ja Mai Taure haudattiin Ruotsin Södertäljessä 2. 4. -68. He olivat syntyneet 27. 3. -68.

— ALHAINEN ELÄKEIKÄ yhdessä elinvuosien lisääntymisen kanssa kasvattaa Neuvostoliitossa huimaa vauhtia valtavaa eläkeläisten armeijaa. Maassa on tällä hetkellä noin 30 miljoonaa eläkeläistä. Neuvosto-Eestissä eläkeläisiä on kokonaista 17 %. Väestöntutkijat ovat laskeneet, että neuvostomaassa on vuonna 1970 jo 40 milj. eläkeläistä ja vuonna 2000 kokonaista 80 milj.

— Liettuan 50-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi järjestetyssä juhlassa Chicagossa Yhdysvalloissa oli 1500 kansantanssijaa. Kansantansseja säesti kuoro ja orkesteri. Yleisöä oli 16.000 Amerikasta ja Euroopasta.

KARJALAISIA KOHTALOITA

50 vuoden eron jälkeen tapasivat toisensa veli ja sisar, 53-vuotias maist. Georg Lukin ja emäntä Aune Kari, o.s. Lukin. Molemmat ovat kotoisin Repolasta. Rajankirojen aikana Aune joutui monen repolalaisen tavoin itsenäiseen Suomeen ja Georg-veli jäi N.Karjalaan. Aune on nyt emäntänä Viinijärven Komperossa ja on 66-vuotias. George opiskeli Petroskoin ja Leningradin yliopistoissa ja suorittaa nyt historiallista tutkimustyötä Tallinnan tiedeakatemian historian instituutissa. Hän on naimisissa virottaren kanssa.

SUOMALAIS-UGRILAINEN KONFERENSSI VIROON 1970: Kolmannen kansainvälisen suomalais-ugrilaisen konferenssin pitopaikaksi on valittu Viro. Konferenssi järjestetään elokuussa 1970, ja siihen osallistuu edustajia 25 maasta, mm. sosialistisista maista, Pohjoismaista, Englannista, Intiasta, Kanadasta, Yhdysvalloista ja Japanista. Konferenssissa keskustellaan suomalais-ugrilaisen kielitieteen, kansanrunouden tutkimuksen, kansatieteen, antropologian, arkeologian ja kirjallisuuden tutkimuksen viimeaikaisista saavutuksista. (STT—Tass).

— VARASTOSSA OLEVA »VOIVUORI» oli heinäkuun ensimmäisen viikon päättyessä lähes kymmenen miljoonaa kiloa sen oltua vuosi sitten alle viisi miljoonaa. Voi on aina voita.

NELJÄ VUOTTA sitten oli makeisten vientimme Ruotsiin 100 tonnia, vuonna 1967 oli vienti kiivennyt lähes 2600 tonniin.